

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Megyei forduló

2023. január 26.

10. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A dolgozatoknak 2023. február 2-ig be kell érkezniük postán a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Iskola 7150 Bonyhád, Kossuth u. 4. címre. A borítékra szíveskedjenek ráírni a megyéjük és a verseny nevét!

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter mesterpedagógus

Lenczné Vrbovszki Judit Anikó szaktanácsadó

Unti Judit mesterpedagógus

Lektorálta:

Káizer Bernadett szaktanár

A verseny fővédnökei:

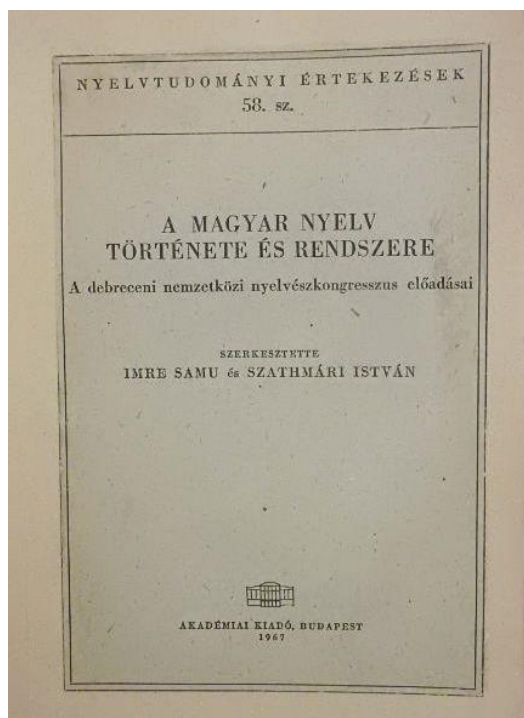
Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Tollbamondás

[illegible]

Olvasd el figyelmesen a szöveget! Azután válaszolj a feltett kérdésekre!**Az első nemzetközi nyelvészkongresszus**

A kiadvány ismertetője (589 oldal)

Ez a kötet a magyar nyelvet kutató tudósok tavalyi első nemzetközi kongresszusának (Debrecen, 1966. augusztus 24-28.) előadásait tartalmazza. A kongresszuson az előadások együttes ülések, illetőleg szekcióülések keretében hangzottak el; az utóbbiakon bizonyos témakörökbe csoportosítva a következőképpen:

- A magyar nyelv története: a nyelvi rendszer története; hangtörténet; a ragozás története; a szóképzés története; szótörténet; névtörténet; nyelvmelékek; őstörténet.
- A mai magyar nyelv: a nyelvtani kategóriák; tipológia; hangtan; alaktan; mondat; szóalkotás.
- A magyar nyelvjárások: az anyaggyűjtés módszere; hangtan; alaktan; szókinés.
- Alkalmazott nyelvtudomány: nyelvművelés; stilsztika; gépi fordítás; nyelvoktatás.

Kötetünkben az együttes ülések anyagát az előadások elhangzásának sorrendjében, a szekcióülések előadásait az előadók nevének betűrendjében közöljük. Nem tartalmazza a kötet az előadásokhoz

kapcsolódó viták anyagát, a megnyitó ülésen elhangzott üdvözléseket, illetőleg a külföldi résztvevőknek a kongresszussal kapcsolatban a záróülésen elhangzott megnyilatkozásait. Az előadásokat általában azon a nyelven tettük közzé, amelyen elhangzottak. Egy-két esetben az elhangzott és a kinyomtatott előadás nyelve nem azonos. Erre szerkesztői jegyzetben felhívjuk a figyelmet. Az előadók egy része az előadások szövegéhez a szerkesztőknek átadott kéziratban tetemes magyarázó, kiegészítő jegyzetanyagot is csatolt. Ezeket a jegyzeteket egyrészt kiadványunk terjedelmének korlátozott volta miatt, másrészt azért is, mert kötetünk célja az elhangzott előadások közzététele, általában kénytelenek voltunk elhagyni. Hasonlóképpen kellett eljárunk az előadásokhoz csatolt bibliográfiával is. E tekintetben kivételt csak az együttes üléseken külföldi kollégáink részéről elhangzott beszámolókkal tettünk (*megj. Lotz János előadása is ezek közé tartozik*), s néhány olyan előadással, melynek könyvészeti adatai - megítélésünk szerint - a hazai szakemberek előtt kevésbé ismeretesek. Az előadások szövegén a szerkesztés során főképpen stiláris jellegű módosításokat végeztünk, és bizonyos mértékig formai szempontból egységesítettük őket. Így kötetünk a magyar nyelvészek első nemzetközi kongresszusáról a lehető leghívebben tájékoztatja az olvasót.

A kötet 114 cikket tartalmaz, közülük 26 külföldi tudósoktól hangzott el (az előadások számának sorrendjében: Egyesült Államok, Szovjetunió, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Franciaország, NSZK, Finnország, Hollandia, Svédország). Lotz János az Amerikai Egyesült Államokban folyó magyar nyelvtudományi kutatásokról számolt be.

1. Hogyan szerkesztették meg a kiadványt?

6/

Tégy + vagy X jelet a megfelelő oszlopba!

Állítás	Teljes egészében igaz	Csak részben igaz
Magyar nyelvű a kiadvány.		
Az előadások jegyzeteit is közlik.		
Az előadások külső formátuma egységes.		
Szathmári István szerkesztette meg a kiadványt.		
Két fő részből tevődik össze a szerkezete.		
A kötetben szerkesztői jegyzetek vannak.		

2. Határozd meg a számot!**4/**

A magyarországi tudósok előadásának a száma:

Ahány nem magyarországi tudós előadása elhangzott – Lotzét kivéve:

Ennyi nyelvtörténeti téma került az előadások közé:

Ennyi éve jelent meg a kiadvány.

3. Keresd meg a párját a felső sorban szereplő idegen kifejezéseknek!**4/****Kösd össze ezeket!**

szekció

tipológia

stilisztika

bibliográfia

könyvészet

nyelvcsalád

kifejezés mód

csoportosítás

Biblia-kutatás

szakcsoport

4. Pontosan rekonstruáld a kongresszus menetét a szövegben szereplő adatok alapján!**6/**

I.

II. és

III.

Összesen: 20 pont**Elért pontszám: _____**

Helyesírási feladatok

1. Alkoss helyesen írt szavakat, szókapcsolatokat az alábbi szóhalmazokból!

13/

DUNAZUGHEGYSÉGI	
HOLTDUNA	
MOSONIDUNAI	
DUNAHÍD	
DUNADRÁVANEMZETIPARK	
DUNAKESZI	
DUNAPART	
DUNATISZAKÖZE	
DUNAMENTIMÚZEUM <i>(intézménynév)</i>	
DUNAMELLÉKE	
DUNAKANYARI <i>(tájegység)</i>	
DUNATISZACSATORNAI	
DUNAÁG	

2. Hogyan írjuk helyesen? Húzd alá a meghatározásnak megfelelő formát!

10/

rendőrségi vizsgálatkérés – rendőrségvizsgálat-kérés → ha a rendőrség kéri a vizsgálatot

utána futott – utánafutott → ha nem utánam

Szinyei – Szinnyei → ha a 19. századi festőről van szó (Merse Pál)

alpaka – alpakka → ha az állatfajtaról van szó

zsúpol – zsuppol → ha a jelentése: kitoloncol

négy gyermekes család – négygyermekes család → ha egy családról van szó

tetette – tettette → ha a szinonimája az, hogy megjátszotta

helység – helyiség → ha egy szobáról, teremről van szó

lakájos – lakályos → ha a jelentése: otthonos, kényelmes, meghitt

fenn maradt – fennmaradt → ha korábbi korokból megőrződött

3. Hogyan írjuk helyesen? Karikázd be a helyes formát!

7/

ventilátor – ventillátor

akumulátor – akkumulátor

konektor – konnektor

hegeszt – heggeszt

málik – mállik

aligátor – alligátor

flanel – flanell

4. Kapcsold a *Petőfi* vezetéknevéhez az alábbi utótagokat, majd írd le helyesen az így kapott kifejezéseket!

14/

-s	
rádió	
kultusz	
-szerű	
szobor+avatás	
szállás (<i>településnév</i>)	
társaság	
irodalmi múzeum	
híd	
mozi	
zenei díj	
-eskedők (<i>jelentése: a költőt utánzó</i>)	
Petőfi Sándor+i	
Petőfi Sándor+k	

5. Töltsd ki értelemszerűen a táblázat üresen maradt sorait!

6/

özvegy (-val/-vel)		
(-val/-vel)	Mrd Ft	
(-on/-en/-ön)		°C-on
(-on/-en/-ön)	ÉK	
(-nak/-nek)	MTA	
utca (-ban/-ben)		

6. Írd a táblázat utolsó oszlopába a helyesen írt forma/formák betűjelét!

10/

A	B	
rublika	rubrika	
ékszerbecsüs	ékszerbecsűs	
civódik	cívódik	
gemkapocs	gémkapocs	
kijjebb	lejjebb	
sarkal	sarkall	
hologram	hologramm	
nagyol	nagyoll	
unió	únió	
dühvel	dühhel	

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____